

Samenvatting

Jaarlijks lopen 7.700 bewoners van een verpleeg- of verzorgingshuis van 65 jaar of ouder letsel op waarvoor behandeling op een SEH-afdeling noodzakelijk is. Bijna de helft wordt na de SEH-behandeling opgenomen in het ziekenhuis. Het aantal vrouwen dat letsel oploopt in een verpleeg- of verzorgingshuis is beduidend groter dan het aantal mannen. Als gecorrigeerd wordt voor de bevolkingsopbouw van bewoners van een verpleeg- of

verzorgingshuis is het verschil tussen mannen en vrouwen kleiner.

De medische kosten van een ongeval in een verzorgingshuis zijn relatief hoog: 8% van alle privé-ongevallen vindt plaats in een verpleeg- of verzorgingshuis, de medische kosten bedragen 12% van de totale medische kosten na een privé-ongeval bij 65-plussers.

Bijna alle slachtoffers lopen letsel op door een val. In ruim een kwart van de gevallen betreft het een heupfractuur.

Letsels opgelopen in een verpleeg- of verzorgingshuis

	Aantal SEH-behandelingen	Aantal ziekenhuisopnamen na SEH	% opnamen
65-74 jaar	470	170	37
75-84 jaar	2.400	1.000	43
85 jaar en ouder	4.800	2.200	47
Totaal	7.700	3.400	45

Bron: Letsel Informatie Systeem 2008-2012, VeiligheidNL; Letsellastmodel 2012, VeiligheidNL i.s.m. Erasmus Medisch Centrum; Bevolkingsstatistiek 2008-2013, Centraal Bureau voor de Statistiek

1

Ongevallen naar leeftijd en geslacht

Jaarlijks lopen 7.700 bewoners van een verpleeg- of verzorgingshuis van 65 jaar of ouder letsel op waarvoor behandeling op een SEH-afdeling noodzakelijk is. Dit komt overeen met acht procent van alle privé-ongevallen bij 65-plussers. Bijna de helft van hen (45%, 3.400) wordt na de SEH-behandeling opgenomen in het ziekenhuis. Jaarlijks overlijden 510 60-plussers na een ongeval in een verpleeg- of ziekenhuis.

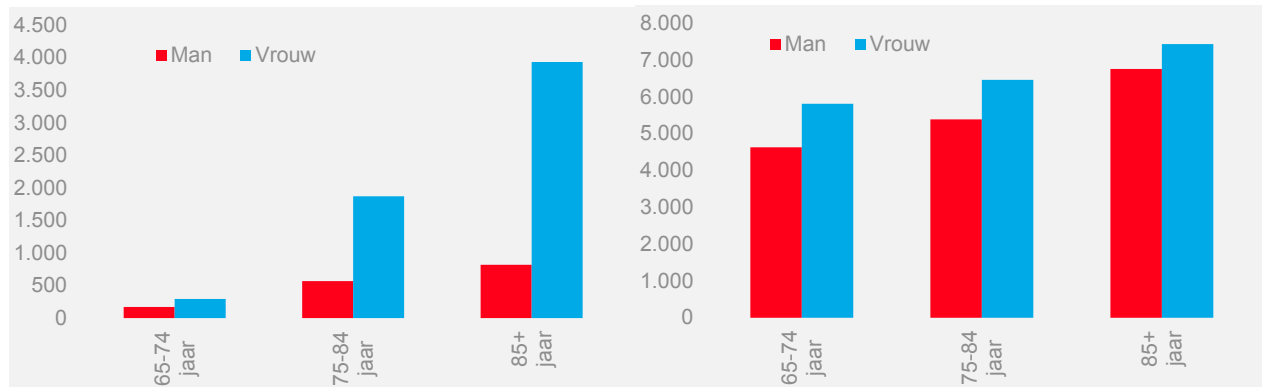
Het aantal vrouwen dat naar de SEH-afdeling moet na een ongeval in een verpleeg- of verzorgingshuis is viermaal zo groot als het aantal mannen, bij de ziekenhuisopnamen is dit ook zo, bij de overledenen is het aantal vrouwen bijna tweemaal zo groot als het

aantal mannen (figuren 1-3). Vooral bij slachtoffers van 85 jaar en ouder zijn veel meer vrouwen dan mannen. Dit is logisch omdat er gemiddeld drie maal zoveel vrouwen als mannen in een verpleeg- of verzorgingshuis wonen.

Als rekening wordt gehouden met de bevolkingsopbouw van bewoners van een verpleeg- of verzorgingshuis is het beeld anders (aantallen per 100.000 bewoners, zie figuren 1-3). De kans op een ongeval in een verpleeg- of verzorgingshuis met SEH-behandeling tot gevolg is voor vrouwen nog steeds groter dan voor mannen, maar de verschillen zijn een stuk kleiner en nemen af met de leeftijd. De kans op een SEH-behandeling met ziekenhuisopname tot gevolg is voor mannen bijna gelijk aan die voor vrouwen. De kans om te overlijden na een SEH-behandeling na een ongeval in een verpleeg- of verzorgingshuis is bij 75-plussers voor mannen groter dan voor vrouwen.

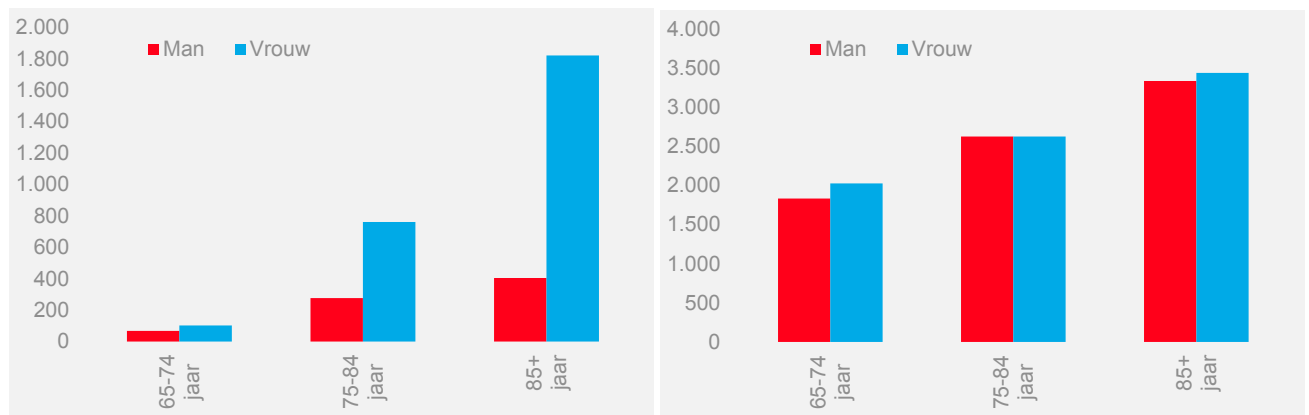

Figuur 1 Jaarlijks aantal SEH-behandelingen en SEH-behandelingen per 100.000 bewoners van een verpleeg- en verzorgingshuis

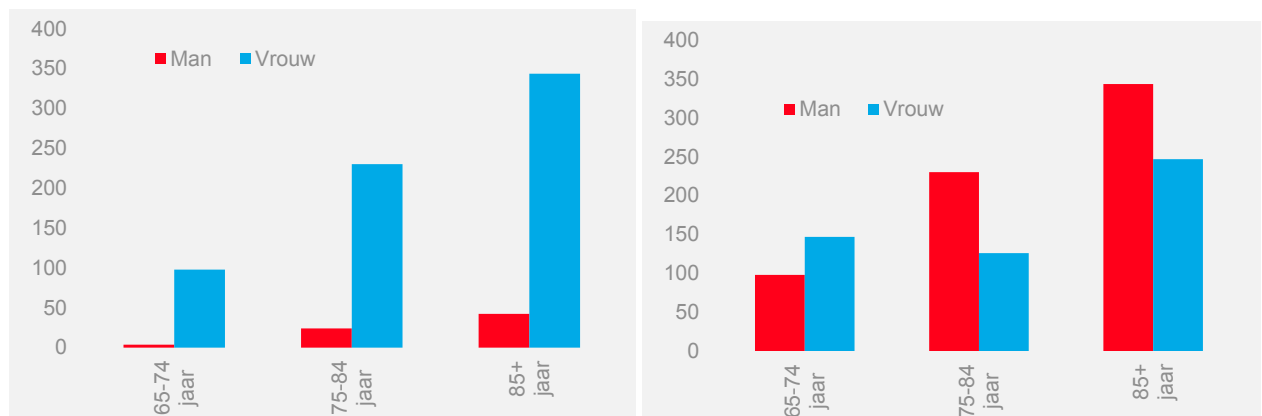
Bron: Letsel Informatie Systeem 2008-2012, VeiligheidNL; Bevolkingsstatistiek 2008-2013, Centraal Bureau voor de Statistiek

Figuur 2 Jaarlijks aantal ziekenhuisopnamen na SEH-behandeling en ziekenhuisopnamen per 100.000 bewoners van een verpleeg- en verzorgingshuis

Bron: Letsel Informatie Systeem 2008-2012, VeiligheidNL; Bevolkingsstatistiek 2008-2013, Centraal Bureau voor de Statistiek

Figuur 3 Jaarlijks aantal overledenen na SEH-behandeling en overledenen per 100.000 bewoners van een verpleeg- en verzorgingshuis

Bron: Letsel Informatie Systeem 2008-2012, VeiligheidNL; Bevolkingsstatistiek 2008-2013, Centraal Bureau voor de Statistiek

Hoe ontstaan de letsels?

Vrijwel alle slachtoffers hebben letsel opgelopen door een val. Van rond de 95% van de SEH-bezoeken, de opnamen en het overlijden na een ongeluk, vormt een valincident de directe aanleiding. Van het overgrote deel van de gevallen is niet bekend hoe het slachtoffer is gevallen. Indien dit wel bekend is, is vaak sprake van struikelen of een val uit bed.

De belangrijkste producten die betrokken zijn bij een ongeval in een verpleeg- of verzorgingshuis zijn het bed (11%), de rollator (6%), de stoel (4%) en de rolstoel (3%).

Wat is de aard van de letsels?

Ruim de helft van de slachtoffers wordt op de SEH-afdeling behandeld aan heup, been of voet. Het

aandeel letsels aan de onderste ledematen neemt toe met de leeftijd. Bij 75-plussers loopt ruim een kwart van de slachtoffers een heupfractuur op na een ongeval in een verpleeg- of verzorgingshuis. Onder de *opgenomen* slachtoffers heeft bijna zes van de tien slachtoffers een heupfractuur. Ook onder de overledenen is het aandeel heupfracturen hoog. Letsel aan de bovenste ledematen wordt vaker dan gemiddeld opgelopen door slachtoffers onder de 85 jaar. Onder de opgenomen slachtoffers zijn weinig mensen met letsel aan de bovenste ledematen. De 'jonge' slachtoffers (tot 75 jaar) lopen vaker dan de oudere slachtoffers hoofdletsel op na een ongeval in een verpleeg- of verzorgingshuis. Het aandeel letsels aan romp of wervelkolom neemt juist toe met de leeftijd.

Bron: Letsel Informatie Systeem 2011, VeiligheidNL; Bevolkingsstatistiek 2011-2012, Centraal Bureau voor de Statistiek

2

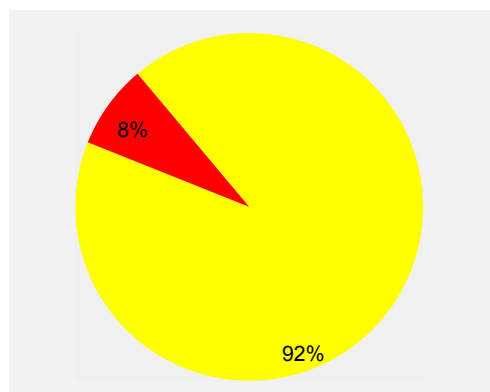
Kosten van een ongeval in een verpleeg- of verzorgingshuis hoog

Zoals gezegd vindt acht procent van alle privé-ongevallen bij 65-plussers plaats in een verpleeg- of verzorgingshuis. De kosten van deze ongevallen waarvoor het slachtoffer op de SEH-afdeling is

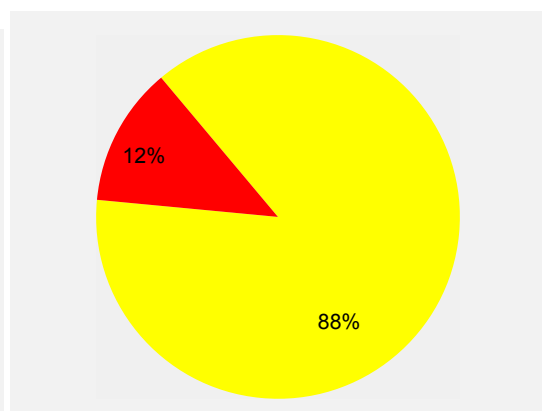
behandeld of in het ziekenhuis is opgenomen bedragen gemiddeld bijna €13.000. Dit bedrag is een stuk hoger dan de kosten van een privé-ongeval in het algemeen in deze leeftijdsgroep (€8.400). Ongevallen in een verpleeg- of verzorgingshuis maken 12% uit van de totale jaarlijkse kosten van een privé-ongeval bij 65-plussers (890 miljoen totaal, 100 miljoen verpleeg- en verzorgingshuis)..

Figuur 4 Aandeel SEH-behandelingen en medische kosten van een ongeval in een verpleeg- of verzorgingshuis t.o.v. andere locaties

SEH-behandelingen

Medische kosten

Bron: Letsel Informatie Systeem 2008-2012, VeiligheidNL; Letsellastmodel 2012, VeiligheidNL i.s.m. Erasmus Medisch Centrum Rotterdam

Ook als de kosten worden vergeleken met de kosten van privé-valongevallen bij 65-plussers blijkt dat

ongevallen die in een verpleeg- en verzorgingshuis plaatsvinden duurder (ernstiger) zijn: een valongeval

bij een 65-plusser waarna een SEH-behandeling of ziekenhuisopname is gevolgd kost gemiddeld € 9.300.

Ruim de helft van de totale medische kosten (100 miljoen) zijn veroorzaakt door mensen die in een

verpleeg- of verzorgingshuis een heupfractuur oplopen (53%, 56 miljoen). Heupfracturen zijn dus relatief dure letsels: het aandeel slachtoffers dat op een SEH-afdeling komt vanwege een heupfractuur is 28%.

Bron: Letsel Informatie Systeem 2008-2012, VeiligheidNL; Letsellastmodel 2012, VeiligheidNL i.s.m. Erasmus Medisch Centrum Rotterdam

3

Toelichting bronnen letselgegevens

Voor de gegevens over ziekenhuisopnamen en dodelijke ongevallen is gebruik gemaakt van gegevens uit het Letsel Informatie Systeem, omdat in de reguliere gegevensbestanden voor ziekenhuisopnamen (LMR) en dodelijke ongevallen

(Statistiek niet-natuurlijke dood) geen onderscheid te maken is tussen ongevallen in verpleeg- en verzorgingshuizen en andere instellingen zoals bijvoorbeeld ziekenhuizen. Dit betekent wel dat vermoedelijk sprake is van een onderschatting van de in deze factsheet genoemde aantallen, omdat nu alleen diegenen zijn meegenomen die via de SEH-afdeling zijn opgenomen en/of overleden.

4

Meer cijfers

VeiligheidNL beschikt over veel meer cijfers over letsels en ongevallen. Per onderwerp of doelgroep

staan de belangrijkste ongevalsgegevens beschreven in factsheets zoals deze. U kunt de factsheets gratis downloaden op www.veiligheid.nl. Heeft u interesse in bepaalde cijfers of een specifieke analyse? VeiligheidNL levert u deze graag. Ga hiervoor naar www.veiligheid.nl/onderzoek/cijfers-aanvragen.

Bij de samenstelling van deze publicatie is de grootst mogelijke zorgvuldigheid in acht genomen. VeiligheidNL aanvaardt echter geen verantwoordelijkheid voor eventuele, in deze uitgave voorkomende, onjuistheden of onvolkomenheden.

Overname van tekst of gedeelten van tekst is toegestaan, mits met de juiste bronvermelding. Indien tekst gebruikt wordt voor commerciële doelstellingen dient altijd vooraf schriftelijke toestemming verkregen te zijn.

Tabellen

SEH-behandelingen naar leeftijd en geslacht

Type ongeval: Privé-ongeval

Leeftijd: >= 65 jaar

Standaardfilters: Verpleeg- of verzorgingshuis

	Man			Vrouw			Totaal		
	Aantal	%	Aantal per 100.000 ¹	Aantal	%	Aantal per 100.000 ¹	Aantal	%	Aantal per 100.000 ¹
65-74 jaar	170	11	4.600	290	5	5.800	470	6	5.300
75-84 jaar	570	36	5.400	1.900	31	6.500	2.400	32	6.200
85 jaar en ouder	820	53	6.800	3.900	64	7.400	4.800	62	7.300
Totaal	1.600	100	5.900	6.100	100	7.000	7.700	100	6.800
%		20			80			100	

Bron: Letsel Informatie Systeem 2008-2012, VeiligheidNL; Bevolkingsstatistiek 2008-2013, Centraal

Bureau voor de Statistiek (inwoners)

(alle gegevens betreffen jaarlijkse gemiddelden)

¹ Aantal per 100.000 inwoners wonend in een verpleeg-/verzorgingshuis van de betreffende leeftijdsgroep en/of geslacht

SEH-behandelingen naar ongevalsscenario

Type ongeval: Privé-ongeval

Leeftijd: >= 65 jaar

Standaardfilters: Verpleeg- of verzorgingshuis

	65-74 jaar		75-84 jaar		85 jaar en ouder		Totaal	
	Aantal	%	Aantal	%	Aantal	%	Aantal	%
Val	390	83	2.300	93	4.400	93	7.100	93
<i>Val van hoogte, val uit, van</i>	40	10	340	14	690	14	1.100	14
uit bed	30	7	190	8	420	9	640	8
van zitmeubel	<10	<1	60	2	120	3	180	2
<i>Struikelen</i>	30	6	230	10	420	9	680	9
<i>Val door ziekte, onwel worden</i>	20	5	110	4	220	5	350	5
<i>Uitglippen</i>	30	6	120	5	160	3	310	4
<i>Zwikken</i>	20	4	60	3	140	3	230	3
<i>Val, niet gespecificeerd</i>	210	46	1.200	51	2.500	53	4.000	52
<i>Val, overig</i>	40	8	180	7	270	6	490	6
Contact met object	20	5	40	1	80	2	140	2
Overig scenario	60	12	130	5	230	5	420	5
<i>Acute fysieke belasting</i>	10	3	30	1	80	2	120	2
<i>Overig scenario, overig</i>	40	9	100	4	160	3	300	4
Totaal	470	100	2.400	100	4.800	100	7.700	100

Bron: Letsel Informatie Systeem 2008-2012 (jaarlijks gemiddelde), VeiligheidNL

SEH-behandelingen naar locatie ongeval

Type ongeval: Privé-ongeval

Leeftijd: >= 65 jaar

Standaardfilters: Verpleeg- of verzorgingshuis

	65-74 jaar		75-84 jaar		85 jaar en ouder		Totaal	
	Aantal	%	Aantal	%	Aantal	%	Aantal	%
<i>Instelling waar personen verblijven</i>	470	100	2.400	100	4.800	100	7.700	100
verzorgingshuis	240	53	1.500	60	3.200	68	5.000	65
verpleeghuis	220	47	980	40	1.500	32	2.700	35
Totaal	470	100	2.400	100	4.800	100	7.700	100

Bron: Letsel Informatie Systeem 2008-2012 (jaarlijks gemiddelde), VeiligheidNL

Let op bij interpretatie indien aandeel 'onbekend' groot is

SEH-behandelingen naar activiteit slachtoffer

Type ongeval: Privé-ongeval

Leeftijd: >= 65 jaar

Standaardfilters: Verpleeg- of verzorgingshuis

	65-74 jaar		75-84 jaar		85 jaar en ouder		Totaal	
	Aantal	%	Aantal	%	Aantal	%	Aantal	%
<i>Noodzakelijke activiteiten</i>	270	59	1.500	61	2.900	62	4.700	61
lopen in en om huis	140	31	890	37	1.700	37	2.800	36
slapen of rusten	40	8	200	8	450	9	690	9
persoonlijke verzorging	40	9	220	9	420	9	670	9
gaan zitten of staan	30	6	110	5	260	5	400	5
<i>Overig</i>	20	5	80	3	110	2	210	3
<i>Onbekend</i>	170	37	880	36	1.700	36	2.800	36
Totaal	470	100	2.400	100	4.800	100	7.700	100

Bron: Letsel Informatie Systeem 2008-2012 (jaarlijks gemiddelde), VeiligheidNL

Let op bij interpretatie indien aandeel 'onbekend' groot is

SEH-behandelingen naar locatie en aard letsel

Type ongeval: Privé-ongeval

Leeftijd: >= 65 jaar

Standaardfilters: Verpleeg- of verzorgingshuis

	65-74 jaar		75-84 jaar		85 jaar en ouder		Totaal	
	Aantal	%	Aantal	%	Aantal	%	Aantal	%
<i>Hoofd/hals/nek</i>	60	13	210	9	370	8	630	8
open wond hoofd	10	3	60	3	130	3	210	3
licht hersenletsel	20	4	70	3	100	2	180	2
<i>Romp/wervelkolom</i>	40	8	270	11	560	12	870	11
fractuur bekken	20	4	110	4	260	6	390	5
oppervlakkig letsel/kneuzing romp	<10	1	60	2	140	3	200	3
fractuur wervelkolom/ruggemergletsel	<10	2	60	2	70	1	130	2
<i>Schouder/arm/hand</i>	130	28	660	27	1.100	22	1.900	24
Pols	30	7	200	8	340	7	580	8
polsfractuur	30	7	180	7	300	6	510	7
Bovenarm/elleboog/onderarm	40	8	200	8	310	6	550	7
fractuur bovenarm	20	5	110	5	160	3	300	4
fractuur elleboog	<10	<1	40	1	60	1	100	1
Schouder/sleutelbeen/ac-gewricht	30	7	170	7	310	6	510	7
fractuur sleutelbeen/schouder	20	4	90	3	150	3	250	3
oppervlakkig letsel/kneuzing sleutelbeen/schouder	<10	1	40	2	80	2	130	2
luxatie schouder/ac-gewricht	<10	2	40	2	70	1	110	1
Hand/vingers	30	6	90	3	110	2	220	3
fractuur hand/vinger	20	4	50	2	70	1	140	2
<i>Heup/been/voet</i>	210	44	1.200	50	2.600	55	4.100	53
Heup/bovenbeen	150	32	1.100	45	2.300	47	3.500	46
heupfractuur	90	19	670	27	1.400	29	2.100	28
oppervlakkig letsel/kneuzing heup/bovenbeen	40	8	290	12	570	12	900	12
fractuur bovenbeen	20	4	90	4	190	4	300	4
luxatie heup	<10	<1	30	1	90	2	130	2
Enkel	10	2	40	2	130	3	190	2
enkelfractuur	<10	2	40	2	90	2	140	2
Knie	10	3	40	2	110	2	170	2
Onderbeen	10	2	30	1	80	2	120	2
<i>Overig</i>	30	7	70	3	140	3	250	3
Totaal	470	100	2.400	100	4.800	100	7.700	100

Bron: Letsel Informatie Systeem 2008-2012 (jaarlijks gemiddelde), VeiligheidNL

Ziekenhuisopnamen naar leeftijd en geslacht

Type ongeval: Privé-ongeval

Leeftijd: >= 65 jaar

Standaardfilters: Verpleeg- of verzorgingshuis

	Man			Vrouw			Totaal		
	Aantal ²	%	Aantal per 100.000 ¹	Aantal ²	%	Aantal per 100.000 ¹	Aantal ²	%	Aantal per 100.000 ¹
65-74 jaar	70	9	1.800	100	4	2.000	170	5	1.900
75-84 jaar	280	37	2.600	760	28	2.600	1.000	30	2.600
85 jaar en ouder	400	54	3.300	1.800	68	3.400	2.200	65	3.400
Totaal	750	100	2.800	2.700	100	3.100	3.400	100	3.000
%		22			78			100	

Bron: Letsel Informatie Systeem 2008-2012, VeiligheidNL; Bevolkingsstatistiek 2008-2013, Centraal

Bureau voor de Statistiek (inwoners)

(alle gegevens betreffen jaarlijkse gemiddelden)

1 Aantal per 100.000 inwoners wonend in een verpleeg-/verzorgingshuis van de betreffende leeftijdsgroep en/of geslacht

2 Ziekenhuisopnamen na SEH-behandeling

Ziekenhuisopnamen naar ongevalsscenario

Type ongeval: Privé-ongeval

Leeftijd: >= 65 jaar

Standaardfilters: Verpleeg- of verzorgingshuis

	65-74 jaar		75-84 jaar		85 jaar en ouder		Totaal	
	Aantal ¹	%	Aantal ¹	%	Aantal ¹	%	Aantal ¹	%
Val	140	84	990	95	2.100	95	3.300	95
<i>Val van hoogte, val uit, van</i>	20	10	140	14	330	15	490	14
<i>uit bed</i>	10	7	80	7	200	9	290	8
<i>Struikelen</i>	10	8	100	9	200	9	310	9
<i>Val door ziekte, onwel worden</i>	<10	4	50	5	120	5	180	5
<i>Uitglippen</i>	<10	3	50	4	100	4	150	4
<i>Val, niet gespecificeerd</i>	80	47	540	52	1.200	53	1.800	53
<i>Val, overig</i>	20	13	110	11	190	9	330	9
Contact met object	<10	2	<10	<1	10	<1	20	<1
Overig scenario	20	14	40	4	90	4	160	5
Totaal	170	100	1.000	100	2.200	100	3.400	100

Bron: Letsel Informatie Systeem 2008-2012 (jaarlijks gemiddelde), VeiligheidNL

1 Ziekenhuisopnamen na SEH-behandeling

Ziekenhuisopnamen naar locatie ongeval

Type ongeval: Privé-ongeval

Leeftijd: >= 65 jaar

Standaardfilters: Verpleeg- of verzorgingshuis

	65-74 jaar		75-84 jaar		85 jaar en ouder		Totaal	
	Aantal ¹	%	Aantal ¹	%	Aantal ¹	%	Aantal ¹	%
<i>Instelling waar personen verblijven</i>	170	100	1.000	100	2.200	100	3.400	100
verzorgingshuis	90	55	640	61	1.600	70	2.300	67
verpleeghuis	80	45	400	39	670	30	1.100	33
Totaal	170	100	1.000	100	2.200	100	3.400	100

Bron: Letsel Informatie Systeem 2008-2012 (jaarlijks gemiddelde), VeiligheidNL

¹ Ziekenhuisopnamen na SEH-behandeling

Let op bij interpretatie indien aandeel 'onbekend' groot is

Ziekenhuisopnamen naar locatie en aard letsel

Type ongeval: Privé-ongeval

Leeftijd: >= 65 jaar

Standaardfilters: Verpleeg- of verzorgingshuis

	65-74 jaar		75-84 jaar		85 jaar en ouder		Totaal	
	Aantal ¹	%	Aantal ¹	%	Aantal ¹	%	Aantal ¹	%
<i>Hoofd/hals/nek</i>	10	9	90	9	170	8	280	8
<i>Romp/wervelkolom</i>	10	8	100	10	230	10	340	10
fractuur bekken	<10	3	40	4	120	5	170	5
<i>Schouder/arm/hand</i>	10	7	70	6	140	6	210	6
Bovenarm/elleboog/onderarm	<10	5	40	4	60	3	110	3
<i>Heup/been/voet</i>	120	68	760	73	1.700	75	2.500	74
Heup/bovenbeen	100	60	740	71	1.600	71	2.400	70
heupfractuur	80	46	600	58	1.300	57	1.900	57
fractuur bovenbeen	20	10	80	8	180	8	280	8
<i>Overig</i>	10	9	20	2	30	1	60	2
Totaal	170	100	1.000	100	2.200	100	3.400	100

Bron: Letsel Informatie Systeem 2008-2012 (jaarlijks gemiddelde), VeiligheidNL

1 Ziekenhuisopnamen na SEH-behandeling

Overledenen na SEH-behandeling naar leeftijd en geslacht

Type ongeval: Privé-ongeval

Leeftijd: >= 65 jaar

Standaardfilters: Verpleeg- of verzorgingshuis

	Man			Vrouw			Totaal		
	Aantal	%	Aantal per 100.000 ¹	Aantal	%	Aantal per 100.000 ¹	Aantal	%	Aantal per 100.000 ¹
65-74 jaar	<10	5	100	<10	4	150	10	5	130
75-84 jaar	20	34	230	40	20	120	60	24	150
85 jaar en ouder	40	60	350	130	75	250	170	71	270
Totaal	70	100	270	170	100	200	240	100	220
%		29			71			100	

Bron: Letsel Informatie Systeem 2008-2012, VeiligheidNL; Bevolkingsstatistiek 2008-2013, Centraal

Bureau voor de Statistiek (inwoners)

(alle gegevens betreffen jaarlijkse gemiddelden)

¹ Aantal per 100.000 inwoners wonend in een verpleeg-/verzorgingshuis van de betreffende leeftijdsgroep en/of geslacht